

УДК 902: 271.6-846 (477.76)

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИЙНЯТТЯ ХРИСТІЯНСТВА НА ЗЕМЛЯХ ПІВНІЧНОГО ПРИКАРПАТТЯ (Постановка проблеми)

Роман БЕРЕСТ

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра археології та історії стародавнього світу

В IX – на початку X ст. Північне Прикарпаття, яке заселяли племена хорватів, знаходилося у складі Великоморавської держави. Великоморавська держава, завдяки діяльності монахів Кирила та Мефодія, прийняла християнську віру більш ніж на століття раніше від Київської Русі. У статті на основі літописних повідомлень вітчизняних та зарубіжних писемних джерел, результатів наукових історико-археологічних досліджень зроблено спробу обґрунтування походження християнства у Північному Прикарпатті.

Ключові слова: християнство, монастир, літопис, хорвати.

Особливе місце в історії нашої держави займає період середньовіччя, у якому відбувалося формування та розвиток найдавніших форм української державності. Середньовічна доба переповнена складними суспільно-політичними процесами, численними науковими відкриттями, війнами, військовими конфліктами, відзначена значним розвитком продуктивних сил, матеріальної бази, культурних цінностей тощо.

На основі літописних повідомлень¹, результатів наукових археологічних, топонімічних та інших досліджень, можна твердити, що в княжі часи на давньоруських землях сформувалася певна історична традиція заснування та діяльності поблизу укріплених поселень – городищ невеликих релігійних чернечих осередків – монастирів.

У глобальному масштабі монастирі та чорне духовенство мають давню історію свого виникнення, формування основних морально-етичних норм поведінки та правових засад діяльності. Термін “монастир”, що запозичений із грецької мови означає “келія самітника”. Монастирі та монастирські комплекси знайшли значне поширення у багатьох світових релігіях. Але у кожній релігії їхня діяльність строго регламентується на основі власних чернечих статутних документів та положень.

Найчастіше монастирі розрізняють за статевим складом представленого чернецтва, що дає можливість їх поділяти на чоловічі та жіночі. У монастирях існує своєрідна ієрархія правління, чітко регламентуються умови вступу, перебування та діяльності ченців. За характерними типологічними

ознаками місць забудови чернечих споруд можна виділити земляні, наземні, печерні та інші чернечі комплекси. Чернецтво у Київській Русі також розділялося за своїм соціальним складом, що відповідало розмежованим християнським чернечим орденам монахів василіан та студитів.

Найраніше чернечі пам'ятки появилися на землях Індостану у буддійській вірі. Поява перших ченців у буддизмі сягає ще III ст. до н. е. У певній мірі це явище пов'язується із місіонерською діяльністю індійського царя Ашоки (268–231 рр. до н. е.), якому належить запровадження буддійської віри на державному рівні. Перші християнські монастирі виникли на землях Єгипту на переломі III–IV ст. н. е.

Важливу роль у суспільно-політичному та економічному житті Русі відіграло чорне духовенство, яке в Україні має давні та глибокі історичні корені. Саме завдяки ченцям² на давньоукраїнських землях стала поширюватися слов'янська писемність, як один із важливих елементів культурного розвитку. Монахи Кирило та Мефодій ще в IX ст. навколо себе зібрали численних учнів. Багато з них згодом стали відомими культурними просвітителами (Климент Охридський, Горазд, Наум, Іван, Пегеларій, Костянтин Преславський, Григорій Мніх та ін.).

На давньоруських землях, і перш за все, при монастирях під впливом просвітницької діяльності чернецтва виникали школи, формувалися культурно-освітні центри, у яких велося літописання та книжництво. Варто згадати, що авторство найдавніших українських писемних джерел – літописів належить монахам, а саме Нестору, Іпатію, Лаврентію, Ніконію та іншим. Багато представників чорного духовенства в добу середньовіччя стали винахідниками у різних галузях наук та передових виробництв. У плані нашого наукового дослідження варто відзначити досягнення багатьох ченців у книгодрукуванні, малярстві, гутництві, у металообробному, деревообробному, ювелірному, керамічному та в інших виробництвах.

У період раннього середньовіччя з'явилося чимало різних за характером писемних джерел. Однак, їхні автори – ченці у контексті висвітлення певної проблематики здебільшого рідко акцентують свою увагу на чернечій діяльності. Чернецтво завше ніби залишалося в “тіні”, хоча його значення у суспільному розвитку було доволі великим.

Багато писемних, топонімічних та археологічних джерел свідчать, що на землях Давньої Русі, порівняно за короткий період, монастирі отримали значне поширення. Ще більше зросло значення монастирів у часи чужоземного нашестя на українські землі у добу середньовіччя. За нашими підрахунками, зібраними на основі матеріалів відділу давніх актів (фонд 9) Центрального державного історичного архіву України у Львові лише у Північному Прикарпатті упродовж XVI–XVII ст. функціонувало близько 400 монастирів та монастирських комплексів.

Найчастіше монастирі творили монахи-місіонери, які, проповідуючи християнське вчення, називали себе учнями або послідовниками великих слов'янських просвітителів Кирила та Мефодія. На основі діяльності чорного духовенства творилися християнські релігійні споруди (вівтарі, каплички, ротонди, церкви).

Добре відомими є ранні християнські пам'ятки із княжого міста Володимира-Волинського, Галича, Звенигорода, Перемишля, Белза, Страда, Бакоти, Крехова та ін. У XII–XIII ст. творцями монастирів навіть стають світські особи. Зокрема, у літописі під 1180 р. відзначено, що княжна Олена у Пліснеську заснувала монастир.

Про археологічне відкриття церкви XI ст. поблизу Звенигорода відзначав І. Свешніков (1976), монастир та монастирське кладовище XI ст. є відомим із досліджень міжвоєнного періоду у Белзі, чимало літописних повідомлень, а також наукових досліджень приурочено скельним та печерним монастирям у Карпатах.

Одним із відомих християнських центрів у Прикарпатті ще в княжі часи був Унів. Сучасне село Унів Перемишлянського р-ну Львівської обл. знаходиться у гористій місцевості, що входить у систему Гологірського кряжу. Кряж є унікальним геологічним творінням, у порівнянні з межуючим поблизу рівнинним Західним Побужжям. На північній околиці Унева помітно виділяється Чернеча гора. У княжі часи на горі знаходилося велике укріплене поселення – городище. Мешканці городища займалися землеробством, тваринництвом, різними ремеслами. Поблизу Унівського укріпленого поселення існувало два монастирі, які були захищені оборонними валами та ровами. Один із монастирів, який умовно назвемо верхній, знаходився на Чернечій горі, поблизу північних оборонних укріплень вище зазначеного поселення. Остання, відома з архівних джерел ЦДІАУ у Львові його назва – монастир Преображення Господнього. Другий – нижній монастир був розміщений поблизу у підніжжі Чернечої гори, із її північно-західного боку. На території нижнього монастиря зараз знаходяться приміщення Унівської Святоуспенської лаври.

За тривалий період археологічних досліджень Унівських монастирів (1999–2005) виявлено та обстежено низку чернечих наземних, земляних, напівземляних житлових, культових та виробничих споруд, штучні оборонні укріплення та рови, стародавню в'їзду браму, середньовічне кладовище підплитових поховань та значну кількість різночасових неозначених захоронень, розміщених у різних місцях Чернечої гори³. Археологічні знахідки, зібрані відомості та матеріали засвідчують виняткову роль Унівських монастирів у житті укріпленого міста та навколишніх поселень.

Серед досліджених поховань особливий інтерес викликали трупопокладення, виявлені у вівтарній частині залишків стародавньої церкви на Чернечій горі. За виконанням поховального обряду усі захоронення

відповідали християнським канонам тілопокладень (випростані, головою на захід, із випростаними або схрещеними на грудях руками). На основі антропологічних та краніометричних ознак засвідчено, що поховані належали до чоловічої та жіночої статі. Кістковий матеріал легко руйнувався. За одонтологічними ознаками вік похованих коливався в межах 45–60 років. Одне з поховань опинилося під північною стіною храму і приблизно у XVI–XVII ст. під час будівельних робіт було залите міцним вапняним розчином. Тому вдалося зафіксувати лише частину тазової кістки, ліву верхню та нижню кінцівки. Решта кісток залишилося в мурі споруди у місці сполучення апсиди та основної північної стіни. Одне з поховань було безінвентарним. У двох інших похованнях поблизу нижніх кінцівок знайдено фрагменти кераміки та денце невеликого горщика з якого зроблено лампадку. За супровідним керамічним матеріалом поховання можна датувати XI–XII ст.⁴

Варто зауважити, що захоронення ранньохристиянського періоду на прикарпатських землях, що відповідають часу IX–XI ст., зустрічаюся досить рідко. І в той же час як твердить відомий український дослідник слов'янських старожитностей В. Баран зараз відомо понад 400 пам'яток вищезазначеної культурної спільноти⁵. Львівський археолог О. Осаульчук вважає, що райковецьких пам'яток є у Прикарпатті набагато менше і зазначає понад 80 городищ, майже 160 селищ, кілька десятків виробничих комплексів та близько десятків могильників. Якщо городища та селища вивчені менш-більш достатньо, то жодне із поховань не досліджене повністю⁶.

Відомими є інгумаційні поховання на археологічному комплексі IX–XIII ст. в с. Лукавище на Рогатинщині⁷, впускні поховання у курганах Стільського городища, підплитові поховання у Галичі та ін.

На основі відомих праць можна твердити, що на археологічних давньоруських пам'ятках навіть у ранньохристиянський період продовжує домінувати звичай трупоспалення⁸. Слід зазначити, що кремація має давні історичні традиції. Вона існувала у багатьох народів і, перш за все, у давніх слов'ян. Тому дискусійним видається питання чи зі зміною світоглядних уявлень у суспільстві могли різко помінятися давні традиції?

Із писемних джерел відомо, що землі Карпат та Прикарпаття у княжі часи заселяли племена хорватів. Вірогідно, що саме гори та гориста місцевість на якій проживало населення у порівнянні із сусіднім рівнинним Західним Побужжям сприяли появі їхньої етнокультурної назви – хорвати. Правильніше, на нашу думку, було б називати хорватів горватами – тобто мешканцями гористих районів. Таку думку висловив ще наприкінці XIX ст. галицький історик А. Петрушевич⁹ та підтримало її багато інших дослідників.

Слід зауважити, що у історичній літературі XIX–XXI ст. зустрічаються неоднозначні етнічні означення прикарпатських племен княжого періоду, тобто хорватів. Більшість відомих дослідників називають їх білими хорватами (Л. Нідерле, І. Шафарик, Т. Модельський, А. Петрушевич,

Д. Зубрицький, М. Грушевський, Ф. Шішч, Л. Гауптман, Я. Відаєвич, Г. Лябуда, Г. Ловмянський та ін.). Однак, окремі автори (С. Сакач, Ф. де Соссюра та ін.) вважають прикарпатських хорватів західними. Ще інші історики (М. Карамзін, Я. Головацький, С. Соловійов, М. Барсов, О. Шахматов, Б. Рибаків, П. Третьяков, В. Седов та ін.) твердять, що саме у Галичині знаходився центр Великої Хорватії і тому населення слід називати великими хорватами. Останнім часом у вітчизняній історичній науці заслуговує на увагу теза львівського дослідника про карпатських хорватів¹⁰. Цілком можна погодитися із твердженням автора¹¹, що зазначене непорозуміння у науці викликано неправильною інтерпретацією повідомлень із праці Костянтина Багрянородного “Про управління імперією”¹².

За свідченням писемних джерел період прийняття християнства у ранніх слов'янських державах збігається з часом місіонерської діяльності перших відомих християнських просвітителів – Кирила (827–869) та Мефодія (815–885), що походили із міста Солуні (Фесалоніки). Солунські брати Кирило та Мефодій винайшли слов'янський алфавіт (кирилицю та глаголицю), переклали з грецької на старослов'янську мову основні богослужбні книги (текст Літургії, Псалтир, Євангелію та ін.). З багатьох джерел відомо, що ще до принесення християнства на землі східних слов'ян Кирило та Мефодій проводили активну проповідницьку діяльність на землях Великої Моравії. Цьому передувала робота моравського дипломатичного посольства, яке за часів правління князя Ростислава у 863 р. із спеціальною місією відвідало Константинополь¹³.

З відомостей, які залишив празький хронограф Козьма відомо, що племена білих хорватів, які у IX–X ст. заселяли землі карпатського регіону, входили у склад Великоморавської держави. Вважається, що християнську релігію у Великій Моравії на загальнодержавному рівні ще у 878 р. прийняв моравський князь Борівой¹⁴.

Стародавній автор Козьма у хроніці зауважив великі заслуги монахів Кирила та Мефодія у справі поширення на моравських землях християнської віри. Він відзначив, що першим єпископом у Великоморавській державі став чернець Мефодій. “*Gostivit autem genuit Borivoj, qui primus dux baptizatus est a Methudio episcopo in Moravia...*”. В описі життя і діяльності на землях Великоморавської держави одного із учнів та послідовників Кирила й Мефодія – св. Івана відзначено, що правитель Великої Моравії князь “Борівой – князь Моравський, християнин грецького обряду”¹⁵.

Відомий галицький історик та суспільно-політичний діяч XIX ст. А. Петрушевич, який відзначався русофільськими поглядами на розвиток історичних державотворчих процесів у слов'ян зазначав, що у IX ст. кордони Великоморавської держави охоплювали історичні землі білих хорватів і територіально окреслювалися течіями р. Стрий та Західний Буг¹⁶. Тому, як далі продовжує дослідник, немає жодних сумнівів, що в X ст., якщо не

раніше, на Прикарпатті уже існувало чернецтво¹⁷, яке було основним носієм поширення християнства. Наведені відомості А. Петрушевич почерпнув із літописних повідомлень та наукових досліджень про діяльність на слов'янських землях св. Кирила* і Мефодія, а також їх численних учнів та послідовників, які проводив відомий чеський історик І. Шафарик. Отже, опинившись у складі Великоморавської держави, білі хорвати ще в IX ст. могли знати християнство.

У Лаврентіївському літописі¹⁸ відзначено великий внесок християнських просвітителів в плані принесення на землі Давньої Русі писемності, введення у язичницьке суспільство східних слов'ян християнських норм моралі, закладення основ християнської віри тощо. Але варто зауважити, що це зробили учні та послідовники Кирила та Мефодія.

Після розгрому Великої Моравії (906) її землі стали об'єктом суперечок між Чехією, Угорщиною та Польщею. Польщі вдалося захопити Червенські міста, Чехії – землі західних слов'ян, а уграм – Перемишль та навколишні землі. Цікаво, що у Перемишлі недавно виявлено християнське кладовище угрів, що датується X ст.¹⁹

Раціональною видається думка львівського дослідника Л. Войтовича, що після загибелі Великоморавської держави у Прикарпатті на землях карпатських хорватів виникли невеликі окремі князівства. Їхніми центрами були городища. Дослідник на основі певних патронімічних, гідронімічних та інших ознак навіть намагається “розселити” згадані у писемних джерелах племена “поборан”, “требован”, “лендзян”, “зласян”, “прісян” та ін.

Як відзначено у літописі від Лаврентія землі хорватів до володінь Київської Русі були приєднані в часи князювання великого київського князя Володимира (980–1015). Відомим є похід, який Володимир здійснив у 981 р. проти ляхів, Червеня, Перемишля та інших червенських “градів”²⁰. Характерно, що учасниками походу були два єпископи. Один із них – єпископ Стефан, згодом – єпископ володимирський. Тоді ж на Волині було засновано город Володимир, володимирське єпископство та інші інституції. Таке повідомлення літописця під 981 р., тобто напередодні прийняття християнства на Русі (988), на перший погляд видається дивним. Однак, вірогідно, що у зазначеному часі червенське населення вже знало християнство й утворення єпископства в дохристиянський період у Володимирі мало реальну основу, а єпископи у поході Володимиру потрібні були як певна світоглядна підтримка у підкоренні місцевого населення.

У рік 6501 (992–993) київський князь Володимир здійснив похід у Прикарпаття та приєднав до Київської Русі землі білих хорватів²¹. Цікаво, що це не викликало невдоволення у правителів сусідніх держав і далі відзначає автор літопису під 6505 р. (997), що київський князь “живе у добросусідстві з Болеславом Лядським, Стефаном Угорським, Андроніком Чеським”²².

На користь думки, яку висловив Л. Войтович варто зазначити, що в княжі часи землі Прикарпаття відзначалися наявністю значної кількості городищ. Серед них переважали великі укріплені поселення²³. Для порівняння зауважимо у інших регіонах України городища переважно займали площу від 0,5 до 3 га²⁴, а городище в Уневі займає площу близько 20 га²⁵. Ще більшими розмірами відзначаються городища у Стільську та Пліснеську. Отже, великі городища могли відігравати роль суспільно-адміністративних центрів.

Залишки укріпленого поселення в Уневі помітно виділяються над північно-західною околицею села. Місцеві мешканці часто їх називають “городом Володимира”. На нашу думку, побутуюча серед місцевого населення назва укріпленого поселення – “город Володимира” – може мати пряме відношення до вищезгаданого літописного повідомлення про похід великого київського князя Володимира проти хорватів.

Давню історичну спільність розвитку матеріальної та духовної культури, традицій і звичаїв населення Великоморавської держави із племенами карпатських хорватів підтверджують археологічні матеріали, які у ранньослов'янський період представлені пам'ятками празької культури, наступницею якої стала культура типу Луки Райковецької²⁶.

Близькість основ матеріальної культури давнього населення карпатських хорватів із населенням історичних областей Словаччини та східної Чехії у XIX–XX ст. зауважило чимало українських, польських, чеських, німецьких, словацьких, російських та інших дослідників. В основному її можна окреслити регіоном поширення празької культури, що сягає аж передмістя Праги. Це свідчить про колишній єдиний спільний ареал у якому відбувалася суспільна еволюція. Крім цього, ще на початку XIX ст. чеський дослідник Ф. Палацький звернув увагу на однотипність імен, наведених у давньоруських та чеських писемних джерелах (Ростислав, Святополк, Людмила та ін.)²⁷. У середині XIX ст. російський історик М. Барсов зібрав багатотомний географічний словник Давньої Русі та суміжних земель, які колись могли мати спільні історичні корені. На основі співставлень та лінгвістичного аналізу дослідник намагався обґрунтувати основні принципи походження багатьох зарубіжних географічних назв²⁸. На особливу увагу серед інших праць претендують слов'янський іменослов²⁹, виданий у 70-х рр. XIX ст. у Петербурзі, а також праці польських дослідників Т. Войцеховського та Ф. Пекосінського³⁰. Особливої уваги заслуговує маловідома праця І. Франка,³¹ у якій відзначено міжнародні культурні взаємовідносини русинів.

Отже, писемні, археологічні, етнографічні, патронімічні джерела дають підстави твердити про близькість етнокультурного розвитку племен культури карпатських хорватів із населенням Великоморавської держави, що може

бути вагомою підставою для формування та розвитку спільного світогляду, ще задовго до офіційного прийняття християнства на Русі.

¹ Полное собрание русских летописей, издаваемое Российской академией наук (далі – ПСРЛ). Ипатьевская летопись. Петербург, 1923. Т. 2. С. 69, 94, 97.

² *Брайчевський М.* Походження слов'янської писемності. Київ, 2002. С. 93; Історія української культури / Під ред. І. Крип'якевича. Нью-Йорк, 1990. С. 221.

³ *Берест Р.* Археологічне дослідження давнього монастирського комплексу в Уневі у 2000 р. // АДЛУ. Львів, 2002. Вип. 5. С. 267–290; *Берест Р.* Археологічне дослідження давнього Унівського монастиря // АДЛУ. Львів, 2004. Вип. 7. С. 234–256; *Берест Р.* Основні підсумки досліджень давньоруського Унівського чернечого комплексу (1999–2002 рр.) // Археологічні відкриття в Україні 2002–2003 рр. Київ, 2004. С. 7–8 та ін.

⁴ *Берест Р.* Звіт “Історико-археологічне дослідження Унівського середньовічного монастиря Перемишлянського р-ну Львівської обл.” // Архів НДЛ-81 історичного факультету. С. 12–15.

⁵ *Баран В. Д., Баран Я. В.* Історичні витоки українського народу. Київ, 2005. С. 92.

⁶ *Осаульчук О.* Система заселення басейнів Верхнього Дністра та Правобережжя Сяну в кінці X–XIII ст. (до постановки проблеми) // Етногенез та рання історія слов'ян: нові наукові концепції на зламі тисячоліть. Матеріали Міжнародної наукової археологічної конференції 30–31 березня 2001 р. Львів, 2001. С. 250–251.

⁷ *Чайка Р.* Археологічні пам'ятки Київської держави на Рогатинщині // Рогатинська земля: історія та сучасність. Матеріали першої наукової конференції. Рогатин, 24–25 березня 1995 р. Львів-Рогатин, 1995. С. 77.

⁸ *Баран В. Д.* Давні слов'яни // Україна кризь віки. Київ, 1998. Т. 3. С. 93.

⁹ *Петрушевич А. С.* Краткое историческое извѣстие о введении христіанства в Предкарпатских странах во времена Кирилла и Мефодия тихже учениками и проповидниками. Львов, 1882. С. 3–4.

¹⁰ *Войтович Л.* “Білі” хорвати чи “карпатські хорвати”? // Миколаївщина. Збірник наукових статей. Львів, 1998. С. 49–79.

¹¹ *Войтович Л.* Князівства білих хорватів // Етногенез та рання історія слов'ян: нові наукові концепції на зламі тисячоліть. Матеріали Міжнародної наукової археологічної конференції 30–31 березня 2001 р. Львів, 2001. С. 195.

¹² *Костянтин Багрянородний.* Об управлении империей / Под ред. Г. Литаврина и А. Новосельцева. Москва, 1991.

¹³ *Флоря Б. Н.* К вопросу о целях моравского посольства в Константинополе // Славянские древности. Этногенез, материальная культура Древней Руси. Сборник научных трудов. Киев, 1980. С. 107.

¹⁴ *Zivot sv. Ivana / Vydal Josef Kolar // Fontes rerum Bohemicarum.* S. 111 (В праці не вказано року та місця видання, однак у роботі А. Петрушевича “Краткое историческое извѣстие о введении христіанства в Предкарпатских странах...” (с. 4) автор дає покликання на дану працю у наступному варіанті: *Fontes rerum Bogemicarum. Prameny dejin ceskych vydavane z nadani Palackieho.* Praga, 1874.

¹⁵ *Zivot sv. Ivana / Vydal Josef Kolar // Fontes rerum Bohemicarum.* S. 111. Ibid.

¹⁶ *Петрушевич А. С.* Краткое историческое извѣстие о времени введения христіанства на Галичской Руси особенноже об учреждениих святительскихъ столицъ в Галич и Львов и святителяхъ сидевших на упомянутыхъ столицахъ. Львов, 1882. С. 1

¹⁷ Там же. С. 7.

* До прийняття постригу у 869 р. та церковної канонізації Кирило носив ім'я Константин.

¹⁸ Полное собрание русских летописей, издаваемое Постоянною историко-археологической комиссией АН СССР. Лаврентиевская летопись. 1926. Т. 1. С. 25.

¹⁹ *Войтович Л.* Князівства білих хорватів. С. 200.

²⁰ ПСРЛ. Лаврентиевская летопись. С. 122.

²¹ ПСРЛ. Ипатьевская летопись. С. 106.

²² Там же. С. 111.

²³ *Корчинський О.* Нові дані про городища у Верхньому Подністров'ї // Галич і Галицька земля. Збірник наукових праць. Київ-Галич, 1998. С. 78.

²⁴ *Баран В. Д.* Давні слов'яни. С. 92.

²⁵ *Берест Р.* Звіт "Історико-археологічне дослідження середньовічного Унівського монастиря за 2005 рік" // Архів НДЛ-81 історичного факультету ЛНУ ім. І. Франка. С. 14.

²⁶ *Баран В. Д., Баран Я. В.* Історичні витоки українського народу. С. 51–64, 91–96.

²⁷ *Palacky F.* Rozbor etymologicki místnich jmen česro-slowanskych // Časopis českoho Muzeum. Praha, 1834. S. 404–416.

²⁸ *Барсов Н.* Географический словарь русской земли (IX–XIV ст.). Вильно, 1865.

²⁹ Славянский именовслов или собрание славянских личных именъ. Санкт-Петербургъ, 1867.

³⁰ *Wojciechowski T.* Rozbior starożytności słowiańskich. Kraków, 1873; *Piekosiński F.* Ludność wieśniacza w Polsce w dobie piastowskiej. Krakow, 1896.

³¹ *Франко І.* Сліди русинів в Семигородді в XII–XIV віках // Учитель. 1912. № 3. С. 35–38.

**QUESTION OF THE RECEPTION OF THE
CHRISTIANITY IN THE TERRITORY OF NORTH CARPATHIAN REGION
(Formulation of the problem)**

Roman BEREST

Ivan Franko National University of L'viv
The Chair of Archaeology and history of Ancient World

During IX – beginning of X century the territory of North Carpathian region, where Croatian tribes inhabited, was belonged to Great Moravian state. On account to activity of monks Cyril and Methodij this state received the Christianity about century before Kyiv Russ. On the base of ancient Ukrainian and foreign written sources and results of scientific historical-archaeological researches, supposition about reception of the Christianity in the territory of North Carpathian region is shown.

Key words: Christianity, cloister, chronicles, Croats.

Стаття надійшла до редколегії 24.10.2006

Прийнята до друку 30.10.2006